

Andrzej Sapkowski: Narrenturm 1

[PM/28 ADMIN](#)

Nokkelaa sanailua ja reteää seikkailua infodumppauspedillä – MINNA KEINÄNEN (5.2.2019)

Tiedättehän sen korkeafantasiakirjallisuuden tyylin, jonka etenkin lajiin perehtymättömät kritisoivat vilisevän outoja nimiä, paikkoja, historiaa ja vieraita kieliä? Kuinka kaikesta niistä menee sekaisin, vaikka kirjassa olisi kartta ja sanasto? Sellainen on Andrzej Sapkowskiin *Hussilaistrilogian* aloittava *Narrenturm 1*, mutta fantasiamaailman sijasta *Narrenturm* sijoittuu 1400-luvun Sleesiaan, joten nimet, paikat, historia ja kielet ovat todellisia. Se, onko tämä kaikki teokselle eduksi vai haitaksi, riippuu siitä, onko lukijalla kiinnostusta ja perehtyneisyyttä Keski-Euroopan historiaan.

Eletään hussilaisotien aikaa. Nuori lääkäri Reinmar Bielaulainen eli Reynevan jää kiinni suhteesta naimisissa olevaan Adelaan ja pakenee tämän veljien kostoja täpärästi. Samalla esille nousevat epäilykset Reynevanin sekaantumisesta mustaan magiaan ja harhaoppeihin. Jos Reynevan jää kiinni, häntä uhkaa vankeus Narrenturmissa, Narrien tornissa. Muutaman ystävän ja vastahakoisen avustajan avulla alkaa pitkä pakomatka. Matkaan tulee mutkia, joista suurimman osan aiheuttaa Reynevan itse haikailemalla joko Adelan luo tai kostamaan veljensä epäilyttävä kuolema.

Toden ja fantasian yhdistäminen on teoksessa kiinnostavaa ja melko onnistunutta. Perinteistä miekka, magia ja lohikäärme -fantasiaa *Narrenturm* ei ole, vaan mukana on arkista, käytännöllistä ja taikauskoista magiaa, ja

välillä se saa unohtua syrjään. Taikuus ei ole jokaisen umpikujan deus ex machina – vaikka joskus sillä pääseekin näppärästi pälkähästä, ja toisinaan se tulee aivan yllättäen mukaan kuvioihin, kuten eräässä kolmen noidan kohtaamisessa.

Erityisesti *Noituri*-sarjastaan tunnettu Sapkowski on kokenut ja taitava tarinankertoja ja kielenkäyttäjä. Tapani Kärkkäisen suomennos välittää myös sanaleikit ja kerronnan itseironisuuden. Huumoria ei kirjasta puutu, ja se on luontevaa ja hersyvää, eikä tunnu lainkaan päälle liimatulta eikä kaunistele tai peittele raakaa todellisuutta. Tämä on epäilemättä Sapkowskiin vahvuuksia kirjoittajana – kattavan historiantuntemuksen lisäksi siis. Siitä huolimatta *Narrenturm* jäi odotettua laimeammaksi lukukokemukseksi. Olisin esimerkiksi halunnut kiintyä päähenkilöön tai edes pitää hänestä, mutta se alkoi onnistua vasta aivan kirjan lopussa. Syy ei ollut Reynevanin vastenmielisyydessä (jollaisia monet muut henkilöihahmot olivat). Tutustumme Reynevaniin, kun hän harrastaa seksiä rakastettunsa kanssa, mutta hänen ruumiinmuotojensa lisäksi emme saa hänestä juurikaan muuta tietoa – paitsi että myöhemmin Adela väittää Reynevanin noituneen hänet. Lopun ajan kirjasta Reynevan suunnittelee Adelan pelastamista ja yrittää olla välittämättä muiden pilkasta ja vähättelystä. Kuitenkin hän on läheisin henkilöihahmo ja monella tapaa lahjakas, älykäs ja hyväsydäminen. Ollako nuoren mutta järkähtämättömän rakkaudentunnustuksen puolella, vai samaa mieltä jotakuinkin joka ainoan muun hahmon kanssa?

Toinen keskeinen laimeus johtunee WSOY:n päätöksestä jakaa suomennos kahteen laitokseen. Ensimmäinen osa ei tuntunut täysin tasapainoiselta tai yksinään kovin jännittävältä kirjalta, joka olisi saanut janoamaan seuraavan ilmestymistä. Kenties juuri tämän tarinan halkaisemisen takia tuntui, että teos oli toisteinen eikä tapahtumilla ollut niin suurta merkitystä, kuin mitä niiltä olisin odottanut. Jotkin alussa tiputetut vihjeet jäävät nyt odottamaan lunastustaan suotta pitkäksi aikaa.

Teoksen todellinen ansio selvinnee vasta toisen puolikkaan myötä, kun juoni pääsee eteenpäin metsässä kykkimisestä ja namedroppailusta, ja kaikki langat viimein vedetään yhteen. Hussilaistrilogialle kokonaisuudessa en vielä osaa asettaa suuria odotuksia. *Narrenturm* on ennen kaikkea historiallinen romaani lukijoille, jotka eivät säiky tietoähkyä ja jotka haluavat hykerrellä kirjan ääressä.

Andrzej Sapkowski. *Narrenturm I*: WSOY 2018. 396 sivua.

Minna Keinänen on kirjoittamisen maisteri Jyväskylän yliopistosta.